

С.В. Манжуловський, Національний банк України, м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

В Основних засадах грошово-кредитної політики на 2009 р. процентна ставка Національного банку України розглядається як один з основних інструментів для реалізації грошово-кредитної політики у перспективі. Норма щодо необхідності подальшого посилення ролі використання процентної ставки в управлінні грошово-кредитним ринком знайшла своє відображення і в аналогічному документі на 2010 р. Зазначене свідчить про наміри регулятора якнайповніше використовувати наявний інструментарій процентного впливу на поточний стан грошово-кредитного ринку та більш ефективно впливати на об'єкти регулювання в умовах поточної фінансової кризи.

З метою реалізації вищезазначених цілей Національний банк України постійно працює над удосконаленням методології процентної політики та відповідно до поточної ситуації вносить відповідні зміни до Положення про процентну політику Національного банку України, затвердженого постановою Правління НБУ від 18.08.2004 № 389 (далі – Положення).

Слід відзначити, що протягом 2009 р. постановами Правління Національного банку України від 21.07.2009 № 415 та від 27.08.2009 № 511 до Положення було внесено ряд змін, зокрема в частині доповнення переліку встановлюваних Національним банком України ставок і функціонування облікової ставки НБУ. Так, у зв'язку із прийняттям НБУ Положення про кредитну підтримку Національним банком України банків України при реальній загрозі стабільності їх роботи виникла необхідність в актуалізації цього Положення та доповненні переліку ставок Національного банку України ставкою за кредитами, які надані банкам у разі реальної загрози стабільності їх роботи. При цьому визначено розмір такої ставки, який не може бути нижчим ніж облікова ставка плюс два процентних пункти. У разі надання банком для забезпечення такого кредиту державних облігацій України процентна ставка встановлюється в розмірі, який не нижчий, ніж облікова ставка плюс 0,5 процентного пункту.

Крім того, суттєвими є зміни до порядку функціонування облікової ставки Національного банку України. Принциповий момент – визнання останньої базовою ставкою щодо інших процентних ставок Національного банку України. У новій редакції документа уточнено, що облікова ставка має підтримуватися на позитивному рівні щодо прогнозного рівня інфляції, який визначається схваленими Кабінетом Міністрів України основними прогнозними

макроекономічними показниками на відповідний рік та враховується під час складання державного бюджету з наступними змінами. Зазнав змін і перелік факторів, що враховуються при визначенні рівня та характеру змін облікової ставки. Так, відповідно до вищенаведених змін до Положення, враховуються тенденції розвитку та змін таких показників:

- фактичний та прогнозний рівень інфляції у відповідному періоді;
- фактичний та прогнозний рівень зміни індексу цін виробників промислової продукції, рентабельність основних галузей економіки;
- фактичний та прогнозний рівень реального валового внутрішнього продукту;
- розмір дефіциту державного бюджету та джерел його покриття;
- фактичний та прогнозний розмір платіжного та торгового балансів;
- темпи приросту грошової маси в обігу;
- фактична та прогнозна структура випущених в обіг Національним банком України платіжних засобів у відповідному періоді;
- динаміка процентних ставок на міжбанківському ринку кредитних ресурсів;
- динаміка процентних ставок за кредитами та депозитами банків.